

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

BORZIN Petru XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 09.10.2019– 07.07.2020;

Instanța de apel: 11.08.2020 – 28.10.2020;

Instanța de recurs: 21.01.2021 – 03.03.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 07 iulie 2020, Borzin Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe termen de 230 ore.

S-a obligat Borzin Petru să se prezinte la Biroul de Probațiune Căușeni pentru punerea în executare a sentinței de condamnare la muncă neremunerată în folosul comunității și s-a preîntâmpinat că, în caz de eschivare cu rea-voință de la munca neremunerată în folosul comunității, aceasta se va înlocui cu închisoare, calculându-se o zi de închisoare pentru 4 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

S-a încasat de la inculpat în folosul statului, cheltuieli judiciare în sumă de 320 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Borzin Petru la 08 ianuarie 2019, aproximativ la orele 18:00 - 19:00, aflându-se la domiciliul său, amplasat în XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând intenționat, manifestând un comportament violent, brutal și agresiv, urmărind scopul impunerii voinței și a controlului personal față de soția sa, Axenia Borzin, care în corespundere cu prevederile art. 133¹ Cod penal, este membru de familie, în momentul în care ultima a întrebat unde este mâncarea din frigider și i-a înaintat solicitarea de a întoarce

cratița, a inițiat un conflict în cadrul căruia, i-a aplicat ultimei multiple lovituri cu pumnii în regiunea capului, în vederea limitării dreptului acesteia de a vorbi, cauzându-i dureri fizice și provocându-i o stare de tensiune și de suferință psihică.

Ulterior, Petru Borzin, continuându-și acțiunile sale infracționale, urmărind același scop, acționând intenționat, ca urmare a unui conflict apărut spontan, în momentul în care feciorul său minor, XXXXX, care în corespundere cu prevederile art. 133¹ Cod penal, este membru de familie, a intervenit pentru a curma acțiunile ilegale aplicate în privința mamei sale, a strigat la ultimul, iar după ce minorul a încercat să fugă, pentru a evita aplicarea violenței fizice în privința sa și pentru a se adresa după ajutor, l-a ajuns din urmă, l-a oprit, după care manifestând un comportament violent, brutal și agresiv i-a aplicat acestuia, multiple lovituri în regiunea spatelui, cauzându-i ultimului dureri fizice și provocându-i o stare de tensiune și de suferință psihică.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea stabilirii mărimumi pedepsei în privința inculpatului, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Borzin Petru să-i fie aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 90 Cod penal să-i fie suspendată condiționat executarea pedepsei stabilite lui Petru Borzin, pe un termen de probă de 4 ani, dacă nu va săvârși noi infracțiuni, îndreptățind prin comportare exemplară încrederea acordată, cu stabilirea următoarelor obligații: să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent și să presteze muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 100 ore.

În motivarea cerințelor sale, apelanta a invocat:

- instanța i-a aplicat inculpatului pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și a menționat că inculpatul este la prima abatere, anterior nu a fost condamnat și nici atras la răspundere contravențională;

- inculpatul nu a recunoscut vinovăția, fapt ce nu poate servi ca o circumstanță agravantă, aceasta fiind un drept procedural al acestuia, de aceea instanța a considerat că pedeapsa cu muncă neremunerată în folosul comunității va fi suficientă pentru restabilirea echității sociale;

- instanța de fond corect a examinat cauza, corect a admis probele administrate în faza de urmărire penală, însă la stabilirea pedepsei inculpatului instanța nu a ținut cont atent de prevederile art. 61, 77 și 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal;

- la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de 3 ani 6 luni cu suspendarea condiționată a acesteia pe un termen de probă de 4 ani, acuzarea a considerat că aplicarea acesteia va fi eficientă și va asigura realizarea scopului pedepsei penale, or, în privința inculpatului a fost stabilită incidența a două circumstanțe agravante și nici o circumstanță atenuantă;

- inculpatul nu a perceput gravitatea faptelor comise și nu a demonstrat incidența unei căințe sincere față de cele comise, nu a conștientizat pericolul sporit al faptei infracționale, iar aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul statului nu va asigura prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, din partea inculpatului;

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, menținând fără modificări hotărârea atacată.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Sentința primei instanțe a fost contestată doar de partea acuzării și numai în partea stabilirii pedepsei penale, iar ce ține de încadrarea juridică și vinovăție, sentința nu a fost atacată.

Față de lucrul judecat de primă instanță, instanța de apel a constatat o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Nerecunoașterea vinei de către inculpat instanța de apel o apreciat ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificată ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Acuzatorul de stat a susținut în cererea de apel că, instanța de fond la aplicarea pedepsei inculpatului nu a ținut cont atent de prevederile art. 61, 77 și 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal. Mai mult decât atât, pe parcursul examinării cauzei penale, inculpatul nu a perceput gravitatea faptelor comise și nu a demonstrat incidența unei căințe sincere față de cele comise, nu a conștientizat pericolul sporit al faptei infracționale, iar aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, consideră procurorul că nu va asigura prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, din partea inculpatului, precum și în asemenea mod nu va fi realizată nici prevenirea săvârșirii infracțiunilor de către inculpat.

Instanța de apel a conchis că instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiunea săvârșită de către Borzin Petru se atribuie la categoria infracțiunilor grave. La stabilirea și individualizarea pedepsei în temeiul art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de fond a reținut ca circumstanțe agravante, în conformitate cu art. 77 Cod penal - *faptul comiterii infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate alcoolică*. Iar, careva circumstanțe atenuante, în conformitate cu art. 76 Cod penal, instanța de fond nu a reținut.

Cu referire la personalitatea inculpatului s-a constatat că acesta la evidenta medicului psihiatru și narcolog nu se află, la locul de trai se caracterizează mediocru, antecedente penale și contravenționale nu are.

Instanța de apel a menționat că, instanța de fond, soluționând chestiunea cu privire la tipul și mărimea pedepsei care urma a fi stabilită inculpatului, prin prisma art. 7, 61, 75-78 Cod penal, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, și anume că pedeapsa trebuie să fie legală, personală, aplicativă și moralizatoare, egală pentru toți infractorii și inevitabilă, în mod justificat a ținut cont de persoana inculpatului, de gravitatea, caracterul și urmările infracțiunii săvârșite, de motivul acestuia, de concursul circumstanțelor agravante și celor atenuante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia, astfel s-a ajuns la concluzia de a-i stabili inculpatului pedeapsa de alternativă, cu muncă neremunerată în folosul comunității în limita prevăzută de lege.

Astfel, deși procurorul a pledat pentru aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis și în baza art. 90 Cod penal de a suspenda condiționat executarea pedepsei stabilite lui Petru Borzin, pe un termen de probă de 4 ani, totodată să presteze muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 100 ore, instanța de apel a menționat că instanța de fond corect a reținut faptul că inculpatul este la prima abatere, anterior nu a fost condamnat și nici atras la răspundere contravențională.

Mai mult ca atât, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Faptul că inculpatul nu a recunoscut vinovăția nu poate servi ca o circumstanță agravantă, aceasta fiind un drept procedural al acestuia.

Astfel, prima instanță corect a concluzionat faptul că pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității va duce la corectarea inculpatului și va fi suficientă pentru restabilirea echității sociale.

Instanța de apel a statuat că pedeapsa stabilită de către instanța de fond sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 230 ore, este echitabilă, întrucât este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi: restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor

sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Reieșind din aceste considerente, s-a ajuns la concluzia că argumentele invocate în cererea de apel depusă de procuror, sunt neîntemeiate și nu pot servi temei de admitere a apelului, în prezența circumstanțelor sus indicate, iar sentința Judecătorei Căușeni, sediul Central din 07 iulie 2020, s-a menținut fără modificări.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 10 Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a deciziei în partea individualizării pedepsei penale, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivare recurenta a indicat că, instanța de apel, judecând în fapt și în drept cererea acuzatorului de stat a admis o eroare de drept în cazul aplicării în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

Instanța de apel nemotivat a dispus aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de 230 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, o soluție greșită și adoptată în derogare de la norma penală și procesual-penală, deoarece instanța nu a ținut cont că inculpatul este un agresor, iar comportamentul violent fiind evident reieșind din declarațiile părții vătămat minore XXXXX.

Subsidiar, inculpatul pe parcursul procesului penal, careva circumstanțe atenuante judiciare, ce ar condiționa aplicarea unei pedepse non privative de libertate nu au fost constatate.

Instanțele de judecată s-au limitat doar la descrierea prevederilor art. 6, 7, 16, 61, 75-78 Cod penal, nu a ținut cont de gravitate infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave, inculpatul nu a recunoscut fapta incriminată, nu are nici o remușcare și nu î-i pare rău de cele comise, cu toate că nu este la prima abatere. Mai mult circumstanțe atenuante nu au fost stabilite, iar circumstanțe agravante au fost stabilite - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a mai fost condamnată pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză, săvârșirea infracțiunii în prezența minorilor.

Aceste circumstanțe relevă că unica metodă de reeducare și corijare, este condamnarea inculpatului, la pedeapsă cu închisoare cu suspendare condiționată, devreme ce inculpatul, fiind deja în conflict cu legea, nu a îndreptățit încrederea care i-a fost acordată, nu și-a revizuit atitudinea față de valorile sociale și comportamentul lui față de membrii societății.

În opinia acuzării, inculpatul și-a educat un sistem degradat de valori care poate fi corectat doar prin măsuri coercitive întreprinse de către autoritățile penitenciare ale statului.

Instanța de apel a ignorat prevederile art. 75 Cod penal și nu a stabilit careva motive care ar concluziona că nu este rațional ca inculpatul să nu execute pedeapsa în temeiul art. 90 Cod penal.

7. Avocatul Cașu Iulian în interesele inculpatului a depus referință la cererea de recurs ordinar, prin care solicită inadmisibilitatea recursului ordinar depusă de procuror împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28.10.2020.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Potrivit cererii de recurs, recurentul face trimitere la art. 427 alin. (1) pct. 6) care stipulează că, *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, însă recurenta, indicând erori de drept, nu a concretizat care din aceste temeiuri le pune la baza cererii de recurs înaintată și prin ce se confirmă aceste temeiuri, iar alegerea din oficiu de către instanța de recurs a temeiului din cele 5 menționate este inadmisibilă și prin urmare, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu-și găsește confirmare la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.*

În ce privește argumentul care reprezintă temeiul prevăzut la pct. 10), alin (1) art. 427 Cod de procedură penală conform căruia *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul reține, că recurenta este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunii inculpatului și critică decizia instanței de apel numai cu referire la pedeapsa stabilită, solicitând în acest sens agravarea pedepsei penale sub aspectul individualizării executării acesteia.*

Față de alegațiile recurente, instanța consemnează că, de principiu, raționamentul care poate condiționa aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal într-o cauză penală, întotdeauna are la origine persoana inculpatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă, conduita bună; străduința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită,

comportarea sinceră în cursul procesului.

Analizând decizia contestată, Colegiul concluzionează că instanța de apel a pronunțat o decizie legală, întemeiată și motivată prin menținerea pedepsei stabilite inculpatului de muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsă care răspunde scopului de corectare și reeducare a inculpatului prevăzut de art. 61 Cod penal și care va duce la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, soluție pe care o preia și instanța de recurs.

Conform prevederilor art. 62 alin. (1) Cod penal, categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice, munca neremunerată în folosul comunității este mai ușoară față de închisoare. În acest sens, instanța de apel a respins argumentele acuzatorului de stat potrivit căruia instanța de fond nu a ținut cont că prin fapta sa infracțională inculpatul a sfidat faptul că a inițiat un conflict în cadrul căruia, i-a aplicat ultimei multiple lovituri părților vătămate- soția și copilul minor, or, atât la calificarea faptei, cât și la individualizarea pedepsei penale, instanța de fond a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei, de circumstanțele agravante reglementate la art. 201¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, aplicând în cele din urmă pedeapsa în limitele sancțiunii normei penale incriminatorie.

Tot în acest sens, instanța de apel a reținut că inculpatul la evidenta medicului psihiatru și narcolog nu se află, la locul de trai se caracterizează mediocru, antecedente penale și contravenționale nu are, are la întreținere un copil minor (partea vătămată), circumstanțe atenuante nu a fost reținut dar circumstanțe agravante, în conformitate cu art. 77 Cod penal - *faptul comiterii infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate alcoolică*. Pe de altă parte, acuzatorul de stat nu a invocat circumstanțe concrete sau date concrete despre personalitatea inculpatului, care au fost omise de către instanța de fond în procesul de individualizare a pedepsei și în baza cărora să fie formată convingerea obiectivă despre necesitatea agravării pedepsei penale.

În subsidiar, Colegiul mai evidențiază că stabilirea sancțiunilor de drept penal este, pe de o parte, o sarcină care îi revine legislatorului, care stabilește pedepsele și celelalte sancțiuni de drept penal prin fixarea unor limite minime și maxime ale acestora, în conformitate cu importanța abstractă a valorii sociale protejate, iar pe de altă parte, o sarcină pe care instanța o realizează în limitele stabilite de lege, ceea ce de fapt în cauza dată și a avut loc.

Mai mult, acuzatorul de stat a invocat această solicitare și în cererea de apel, iar în urma studierii și verificării suplimentare a materialelor cauzei instanța de apel a ajuns la concluzia de respingere a apelului ca nefondat. Solicitarea invocată repetat în cererea de recurs, procedură ce permite instanței de recurs să intervină în constatarea erorilor în urma găsirii a noi elemente ce ar contrazice decizia instanței de apel. În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt juste iar criticile recurentului nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel.

În acest punct de analiză, Colegiul consideră necesar de a face trimitere și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010).

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul Penal statuează asupra soluției de inadmisibilitate a recursului ordinar declarat de acuzatorul de stat, deoarece acesta este vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe **BORZIN Petru XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 aprilie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion